

Sygn. akt II Ca 1326/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 stycznia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Kielcach II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: **SSO Barbara Dziewięcka**

Sędziowie: **SSO Teresa Strojnowska (spr.)**

SSO Sławomir Buras

Protokolant: starszy protokolant sądowy Iwona Cierpikowska

po rozpoznaniu w dniu 11 stycznia 2017 r. w Kielcach

na rozprawie

sprawy z powództwa J. W. (1)

przeciwko Skarbowi Państwa - Prezydentowi Miasta K.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Kielcach

z dnia 30 maja 2016 r., sygn. akt VIII C 305/16

oddala apelację i zasądza od J. W. (1) na rzecz Skarbu Państwa - Prezydenta Miasta K. kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

II Ca 1326/16

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 30 maja 2016 roku Sąd Rejonowy w Kielcach, w sprawie VIII C 305/16 pozbawił wykonalności tytuł wykonawczy w postaci prawomocnego nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym Sądu Rejonowego w Kielcach z dnia 12 października 2015 roku, sygn. akt VIII Nc 2138/15 w części, tj. co do:

- kwoty 339,59 zł należności głównej;
- odsetek ustawowych od kwoty 153,39 zł od dnia 1 kwietnia 2014 roku do dnia zapłaty;
- odsetek ustawowych od kwoty 306,78 zł od dnia 1 kwietnia 2015 roku do dnia 27 stycznia 2016 roku włącznie;
- kwoty 60,00 zł tytułem kosztów procesu;
- kwoty 120,00 zł tytułem kosztów postępowania klauzulowego (pkt I), oddalił powództwo w pozostałym zakresie (pkt II) oraz rozstrzygnął o kosztach procesu (pkt III).

Sąd Rejonowy ustalił stan faktyczny, z którego wynika, że w dniu 5 października 2015 roku pozwany Skarb Państwa - Prezydent Miasta K. złożył pozew o zapłatę w postępowaniu upominawczym, wnosząc o zasądzenie na jego rzecz od J. W. (1) kwotę 460,17 zł wraz z odsetkami ustawowymi od kwoty 143,39 zł od dnia 1 kwietnia 2014 roku do dnia zapłaty i od kwoty 306,78 zł od dnia 1 kwietnia 2015 roku do dnia zapłaty wskazując, iż J. W. (1) nie uiścił wymaganych opłat z tytułu współużytkowania wieczystego nieruchomości za 2014 rok w wysokości 153,39 zł oraz za 2015 rok w wysokości 306,78 zł. W dniu 12 października 2015 roku, w sprawie VIII Nc 2138/15 Sąd Rejonowy w Kielcach wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym nakazując, aby J. W. (1) zapłacił na rzecz Skarbu Państwa - Prezydenta Miasta K. kwotę 406,17 zł wraz z ustawowymi odsetkami od kwot wskazanych w tym nakazie. W dniu 27 października 2015 roku powód osobiście odebrał przesyłkę zawierającą odpis pozwu z załącznikami, odpis nakazu zapłaty i pouczenie. Nie złożył on sprzeciwu od nakazu zapłaty, w wyniku czego nakaz ten uprawomocnił się w dniu 11 listopada 2015 roku. W dniu 12 stycznia 2016 roku Skarb Państwa - Prezydent Miasta K. wystąpił do Sądu z wnioskiem o nadanie klauzuli wykonalności prawomocnemu nakazowi zapłaty z dnia 12 października 2015 roku. Tytuł wykonawczy został wydany pozwanemu w dniu 15 stycznia 2016 roku. Pismem z dnia 19 stycznia 2016 roku pozwany wezwał powoda do zapłaty należności wynikających z przedmiotowego nakazu zapłaty w terminie 14 dni od dnia otrzymania pisma z zastrzeżeniem, że po tym terminie podjęte zostaną czynności w celu wszczęcia postępowania egzekucyjnego. W dniu 22 stycznia 2016 roku pozwany złożył u Komornika Sądowego E. B. wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego przeciwko J. W. (1) w celu wyegzekwowania należności objętych w/w nakazem zapłaty. W dniu 22 stycznia 2016 roku Komornik wszczął postępowanie egzekucyjne, a w dniu 2 lutego 2016 roku dokonał zajęć rachunków bankowych dłużnika. W dniu 28 stycznia 2016 roku J. W. (1) zapłacił przelewem na rachunek bankowy pozwanego kwotę 567,53 zł w tytule operacji wskazując, że uiszcza on należność główną, odsetki ustawowe oraz koszty procesu ze sprawy VIII Nc 2138/15. Pismem z dnia 4 lutego 2016 roku skierowanym do Komornika, pozwany wskazał, że powód w dniu 28 stycznia 2016 roku dokonał wpłaty kwoty 567,53 zł, zaś w piśmie złożonym w kancelarii (...) w dniu 9 lutego 2016 roku wskazał, że kwota ta została zaliczona: co do kwoty 120 zł na koszty klauzuli, co do kwoty 60 zł na koszty procesu, co do kwoty 48,07 zł na odsetki do dnia wpłaty, tj. do dnia 28 stycznia 2016 roku, a co do kwoty 339,46 zł na należność główną, w związku z czym Komornik w dniu 9 lutego 2016 roku dokonał aktualizacji zajęć.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał, że powództwo J. W. (1) przeciwko Skarbowi Państwa - Prezydentowi Miasta K. o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego zasługuje na częściowe uwzględnienie. Bezsprzeczne pozostaje, że nakaz zapłaty z dnia 12 października 2015 roku jest prawomocny (powód nie wniósł od niego sprzeciwu). Jak wynika z akt sprawy, korespondencję sądową odbierał, a zatem znany był mu fakty wydania przeciw niemu nakazu zapłaty. Bezsprzeczna jest też okoliczność, iż J. W. (1) dokonał zapłaty na rzecz pozwanego kwoty 567,53 zł. Podkreślić jednakże należy, że J. W. (1) dokonał zapłaty tej kwoty już po uprawomocnieniu się nakazu zapłaty oraz zaopatrzeniu go w klauzulę wykonalności. Uczynił to bowiem dopiero na etapie postępowania egzekucyjnego. Wbrew twierdzeniom powoda pismem z dnia 19 stycznia 2016 roku nie doszło do przedłużenia terminu zapłaty należności zasądzonych przedmiotowym nakazem zapłaty. Gdyby bowiem przedmiotowe pismo przedłużało termin do zapłaty opłat za użytkowanie wieczyste w kwocie 460,17 zł, nielogicznym byłoby postępowanie powoda, który w dniu 28 stycznia 2016 roku uiścił nie tylko należność główną w kwocie 460,17 zł, ale również odsetki ustawowe liczone od poszczególnych kwot od dnia 1 kwietnia 2014 roku i 1 kwietnia 2015 roku. Takie postępowanie powoda obala jego tezę, iż pismo z dnia 19 stycznia 2016 roku potraktował jako nowację zobowiązania i przedłużenie terminu do zapłaty. Sąd podkreślił, że w/w nakaz zapłaty był prawomocny i opatrzony klauzulą wykonalności, a zatem pozwany po uzyskaniu tytułu wykonawczego mógł w każdej chwili złożyć wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego, co też ostatecznie w dniu 22 stycznia 2016 roku uczynił. Skoro zatem uprawnione i usprawiedliwione było wszczęcie przez Skarb Państwa - Prezydenta Miasta K. postępowania egzekucyjnego przeciwko J. W. (1), stwierdzić należy, że dobrowolnie dokonana przez niego wpłata w toku tego postępowania kwoty 567,53 zł nie mogła zaspokoić w całości należności pozwanego, a to z uwagi na poniesione przez Skarb Państwa koszty egzekucyjne. Uwzględniając kolejność zaliczania wpłaty dokonanej przez J. W. (1) wskazaną przez wierzyciela Skarb Państwa - Prezydenta Miasta K. Sąd uznał, że należności Skarbu Państwa zostały zaspokojone co do kwoty 120,00 zł kosztów postępowania klauzulowego, 60,00 zł kosztów procesu zasądzonych w nakazie zapłaty, kwoty 47,94 zł odsetek ustawowych od kwot: 153,39 zł od dnia 1 kwietnia 2014 roku do dnia zapłaty oraz kwoty 306,78 zł od dnia 1 kwietnia 2015 roku do dnia 27 stycznia 2016 roku łącznie, do kwoty

339,59 zł należności głównej powód wpłacił 567,53 zł, więc do zaliczenia na należność główną pozostała kwota 339,59 zł.

W pozostałym zakresie Sąd uznał powództwo za bezzasadne, albowiem jak wynika z materiału zgromadzonego w toku postępowania J. W. (1) nie uiszczył wszystkich należności z przedmiotowego tytułu wykonawczego – do zapłaty pozostała jeszcze kwota 120,58 zł należności głównej (560,17 – 339,59) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 28 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty. O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód J. W. (1), zaskarżając go w części, tj. co do punktu II i zarzucił:

1.. naruszenie prawa materialnego, tj.:

- art. 451 § 1 k.c. polegający na błędnym zarachowaniu jego wpłaty z dnia 28 stycznia 2016 roku na poczet długu wynikającego z tytułu egzekucyjnego – nakazu zapłaty – poprzez zaliczenie tej wpłaty na poczet kosztów postępowania klauzulowego pomimo braku oświadczenia wierzyciela wobec niego o przyjęciu innego od wskazanego przez niego sposobu zarachowania dokonanej wpłaty;

- art. 457 k.c. poprzez jego niezastosowanie i w konsekwencji błędne przyjęcie, że powód był zobowiązany do spełnienia świadczenia przed nadejściem terminu określonego przez pozwanego w jego piśmie z dnia 19 stycznia 2016 roku;

- art. 65 § 1 k.c. poprzez jego niezastosowanie i nierozpoznanie treści oświadczenia woli wyrażonego przez niego przy spełnieniu świadczenia w dniu 28 stycznia 2016 roku polegającego na wskazaniu należności, które wpłata ma zaspokajać oraz kolejności tego zaspokojenia, a ponadto oświadczenia woli pozwanego w piśmie z dnia 19 stycznia 2016 roku, w którym pozwany wyznaczał jemu termin dobrowolnego spełnienia świadczenia,

2. naruszenie przepisów postępowania tj.:

- art. 227 k.p.c. w zw. z art. 56 i 457 k.c. w zw. z art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. poprzez pominięcie przeprowadzenia dowodu z zeznań świadka na okoliczność udzielenia przez pozwanego terminu na dobrowolne wykonanie zobowiązania przez niego oraz celu wystosowanego do powoda wezwania do zapłaty wskutek czego zobowiązanie stwierdzone tytułem egzekucyjnym nie mogło być czasowo egzekwowane;

Popierając apelację powód wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonej części, tj. w punkcie II poprzez pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci w postaci prawomocnego nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 12 października 2015 roku wydanego w sprawie VIII Nc 2138/5 także co do kwoty 120,58 zł należności głównej oraz o zasądzenie od powoda na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Pozwany w odpowiedzi na apelację wniósł o jej oddalenie jako bezzasadnej oraz o zasądzenie od powoda na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powoda i zarzuty w niej podniesione nie są zasadne, co skutkuje oddaleniem apelacji.

Sąd Rejonowy dokonał prawidłowych ustaleń, w oparciu o zebrane w sprawie dowody, które ocenił zgodnie z wymogami art. 233 § 1 k.p.c. Sąd Odwoławczy w pełni podziela te ustalenia i przyjmuje za własne.

Nie można zgodzić się ze skarżącym, że Sąd Rejonowy dopuścił się naruszenia art. 451 k.c., które miałyby się przejawiać tym, że Sąd błędnie zarachował wpłaty dokonane przez niego poprzez zaliczenie tej wpłaty na poczet kosztów postępowania klauzulowego, pomimo braku oświadczenia wierzyciela o przyjęciu innego od wskazanego przez skarżącego sposobu zarachowania dokonanej wpłaty.

Zgodnie z treścią art. 451 § 1 k.c. dłużnik mający względem tego samego wierzyciela kilka długów tego samego rodzaju może przy spełnieniu świadczenia wskazać, który dług chce zaspokoić. Jednakże to, co przypada na poczet danego

długu, wierzyciel może przede wszystkim zaliczyć na związane z tym długiem należności uboczne oraz na zalegające świadczenie główne.

Przy takim sformułowaniu przepisu powstała wątpliwość, czy uprawnienie wierzyciela wynikające ze zdania drugiego art. 451 § 1 k.c. istnieje także w sytuacji, gdy dłużnik ma względem wierzyciela jeden dług składający się z należności głównej oraz odsetek. Zagadnienie to było przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego, który wyraził pogląd, że art. 451 § 1 zdanie drugie k.c. stosuje się także wtedy, gdy dłużnik ma wobec wierzyciela tylko jeden dług, złożony z należności głównej i odsetek (zob. wyrok SN z dnia 19 listopada 1998 roku, III CKN 17/98, z dnia 24 stycznia 2002 roku, III CKN 495/00, Legalis nr 53967).

Co do zasady, decyzja w kwestii zarachowania należy do dłużnika. Może on wskazać, które zobowiązanie wykonuje lub wykona. Jednakże w ramach długu wskazanego przez dłużnika, wierzyciel jest uprawniony do zarachowania wbrew woli dłużnika, pomimo złożenia przez niego oświadczenia woli o kolejności zaliczenia spełnionego przez niego świadczenia na poczet określonych należności (zob. wyrok SN z 7 maja 1998 roku, I PKN 88/98).

Nie jest tak, jak wskazuje powód, że dokonana na poczet długu wpłata powinna zostać w całości zaliczona na poczet należności głównej oraz odsetek i kosztów procesu. W wypadku istnienia jednego długu wraz z należnościami ubocznymi wierzyciel nie jest związany wyborem sposobu zaliczenia zapłaty dokonany przez dłużnika w poleceniu przelewu z dnia 28 stycznia 2015 roku, w którym oświadczył, że uiszcza on należność główną, odsetki ustawowe oraz koszty procesu, wynikające z prawomocnego nakazu zapłaty. Nawet wtedy, gdy dłużnik, spełniając świadczenie, wyraźnie stwierdzi, że spłaca należność główną, wierzyciel nie jest takim wyborem związany i może zaliczyć wpłatę na należności uboczne. Zatem w niniejszej sprawie wierzyciel mógł, według swego uznania, zaliczyć świadczenie dłużnika tylko na zaległość z należności głównej, podzielić ją w dowolnej proporcji pomiędzy należność główną i należności uboczne lub zarachować ją w całości na należności uboczne, co też uczynił. Tym samym prawo wyboru dłużnika jest bezprzedmiotowe i rozstrzygnięcie o sposobie zarachowania dokonywanego świadczenia leży w kompetencjach wierzyciela, o których mowa w art. 451 § 1 zd. 2 k.c.

Prawidłowo zatem pozwany mógł wszelkie wpłaty powoda zaliczać na odsetki, koszty procesu, koszty postępowania klauzulowego, a dopiero w dalszej kolejności na spłatę zaległej należności głównej. Ponadto żaden przepis nie nakłada na wierzyciela obowiązku poinformowania dłużnika o zaliczeniu spełnionego przez niego świadczenia na poczet należności ubocznych, ani też do wystawiania pokwitowania, o którym mowa w art. 462 § 1 k.c., z którego treści wynika, że dokonał takiego zaliczenia.

Podkreślić należy, że art. 462 § 1 k.c. daje dłużnikowi uprawnienie do żądania od wierzyciela pokwitowania, ale obowiązek wystawienia takiego pokwitowania powstaje dopiero po zgłoszeniu przez dłużnika takiego żądania (zob. wyrok SN z dnia 9 lutego 2005 roku, II CK 433/04, Legalis nr 84416).

Skarżący nie wykazał, aby stosownie do treści przywołanej wyżej normy art. 462 § 1 k.c. żądał zarachowania wpłaty na poczet konkretnego zadłużenia, zaś wierzyciel postąpił wbrew woli dłużnika.

Co się tyczy zaś treści pisma z dnia 19 stycznia 2016 roku, które wierzyciel skierował do dłużnika, to Sąd Okręgowy nie podziela stanowiska skarżącego jakoby w tym piśmie wierzyciel zakreślił mu nowy termin spełnienia świadczenia. Zauważyć wypada, że wierzyciel nie miał obowiązku informować dłużnika o istniejącym zadłużeniu, wynikającym z prawomocnego nakazu zapłaty. Przedmiotowy nakaz zapłaty uprawomocnił się (nie został zaskarżony przez żadną ze stron), został zaopatrzony w klauzulę wykonalności i tytuł wykonawczy wydano wierzycielowi w dniu 15 stycznia 2016 roku. Od tego momentu, tj. od uzyskania tytułu wykonawczego wierzyciel w każdej chwili uprawniony był do złożenia wniosku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego.

Z kolei dłużnik odpis nakazu zapłaty otrzymał w dniu 27 października 2015 roku i co najmniej od daty uprawomocnienia się tego orzeczenia, bez kolejnych, dodatkowych wezwań powinien był uiścić zasądzoną nakazem należność. Nie można więc czynić Sądowi Rejonowemu zarzutów błędnej interpretacji treści tego pisma, w którym pozwany jedynie przypomniał powodowi, że ciąży na nim dług, wynikający nie tylko z obowiązku uiszczenia opłat z

tytułu użytkowania wieczystego, ale także z prawomocnego orzeczenia Sądu. Pismo z dnia 19 stycznia 2016 roku było więc jedynie swoistym „przypomnieniem” dłużnikowi o obowiązku wynikającym z prawomocnego nakazu zapłaty, a nie określeniem nowego terminu do spełnienia świadczenia.

W konsekwencji za chybiony należało uznać zarzut naruszenia art. 65 § 1 k.c. oraz art.457 k.c.

Odnosząc zarachowania przez wierzyciela kwoty 120,00 zł na koszty postępowania klauzulowego, to zauważyć należy, że powyższa kwota, wbrew twierdzeniom skarżącego, nie jest długiem wynikającym z postępowania egzekucyjnego.

Uszło uwadze powoda, że postępowanie klauzulowe stanowi odrębny od postępowania rozpoznawczego i egzekucyjnego rodzaj postępowania cywilnego. Należność z tego postępowania, czyli koszt pozyskania tytułu wykonawczego zalicza się do kosztów ubocznych, poprzedzających wszczęcie postępowania egzekucyjnego, i w tym zakresie wierzyciel mógł skutecznie dokonać zaliczenia tej zaległości.

Koszty postępowania egzekucyjnego, powstają w związku z podjęciem czynności egzekucyjnych, a więc dopiero z reguły wskutek braku dobrowolnej wpłaty na poczet długu. Nie decyduje tutaj więc wola wierzyciela, tak jak w przypadku należności ubocznych (zob. wyrok SN z dnia 7 czerwca 2002 roku, IV CKN 1155/00, Legalis nr 55984).

Również zarzut naruszenia art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. poprzez pominięcie przeprowadzenia dowodu z zeznań zawnioskowanego świadka, a mianowicie pracownika Urzędu Miasta M. Z. nie zasługiwał na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 162 k.p.c. strony mogą w toku posiedzenia, a jeżeli nie były obecne, na najbliższym posiedzeniu zwrócić uwagę sądu na uchybienia przepisom postępowania, wnosząc o wpisanie zastrzeżenia do protokołu. Stronie, która zastrzeżenia nie zgłosiła, nie przysługuje prawo powoływania się na takie uchybienia w dalszym toku postępowania, chyba że chodzi o przepisy postępowania, których naruszenie sąd powinien wziąć pod rozwagę z urzędu, albo że strona uprawdopodobni, iż nie zgłosiła zastrzeżeń bez swojej winy.

Jak wynika z protokołu rozprawy z dnia 30 maja 2016 roku, powód wraz z pełnomocnikiem był obecny na rozprawie, kiedy Sąd Rejonowy postanowił pominąć dowód z zeznań świadka M. Z. i nie powód nie zgłosił zastrzeżenia do protokołu w trybie art. 162 k.p.c. Z tych względów należy przyjąć, iż powód utracił prawo do powoływania się na to ewentualne naruszenie w apelacji.

Mając na uwadze przytoczone okoliczności, Sąd Okręgowy oddalił apelację powoda na podstawie art.385 k.p.c. o czym orzekł jak w sentencji.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. zgodnie z zasadą wyniku postępowania. Apelacja powoda została oddalona w całości, winien on zatem zwrócić pozwanemu koszty postępowania apelacyjnego w kwocie 120,00 zł jako wynagrodzenie pełnomocnika, ustalone na podstawie § 10 ust 1 pkt 1 w zw. z § 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2015.1804).

SSO Teresa Strojnowska SSO Barbara Dziewięcka SSO Sławomir Buras

ZARZĄDZENIE

- (...)

(...)